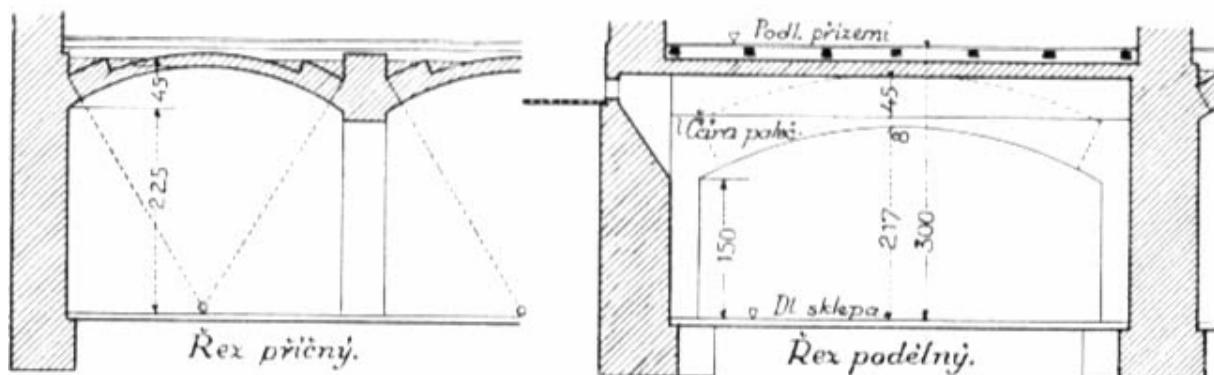

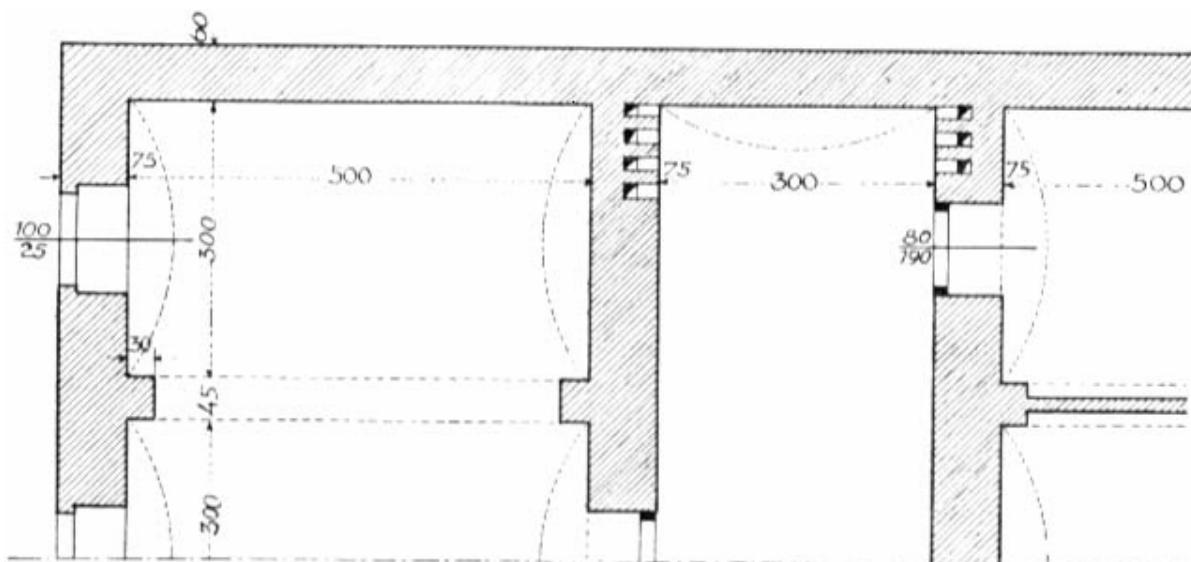
1. KLENBA VALENÁ.

Klenba, která má patky na dvou stranách protějších, zpravidla rovnoběžných, slove valená. Patky její jsou vyloženy z opěrných zdí, vyklenuty z pasů, anebo upraveny v traversách. V plánech stavebních vyznačují se valené klenby sklopením klenbových oblouků do půdorysu (obr. 64). Valenou klenbu možno vyklenouti těmito způsoby: a) rovnoběžně s patkami, b) kolmo k patkám, c) z koutů.

a) **Zaklenutí rovnoběžně s patkami** vyžaduje plné skruže a jest nakresleno v obr. 65. Klene se současně s obou stran po celé délce klenby, v patkách na cihlu, dále na půl cihly s vystřídáním styčných spar. Závěrek klenby se uzavírá kolmo k vrstvám vyklenutým; také možno jej vydusati betonem. Zřídka jen možno klenbu uzavřiti závěráky podélnými (viz obr. 65 v řezu). Po zaklenutí se rub klenby očistí a zalije řídkou maltou vápennou, jež se do spar rozmete ostrým koštětem. V koutech nad patkami do $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ výšky klenbové vyzdívá se z cihel a z jejich úlomků klenbová nadezdivka. Dokud klenba nezatvrdla, nesmí se odskružiti; malé klenby odskružují se za dva dny, větší za 5—10 dní. Při odskružování uvolní se nejprve klínky, skruž se nechá ještě jeden den pod klenbou a pak se teprve rozebere.

b) **Kolmo k patkám** klenou se klenby segmentové, a to buď na posuvný ramenát (obr. 66), anebo na posuvný vozík (obr.

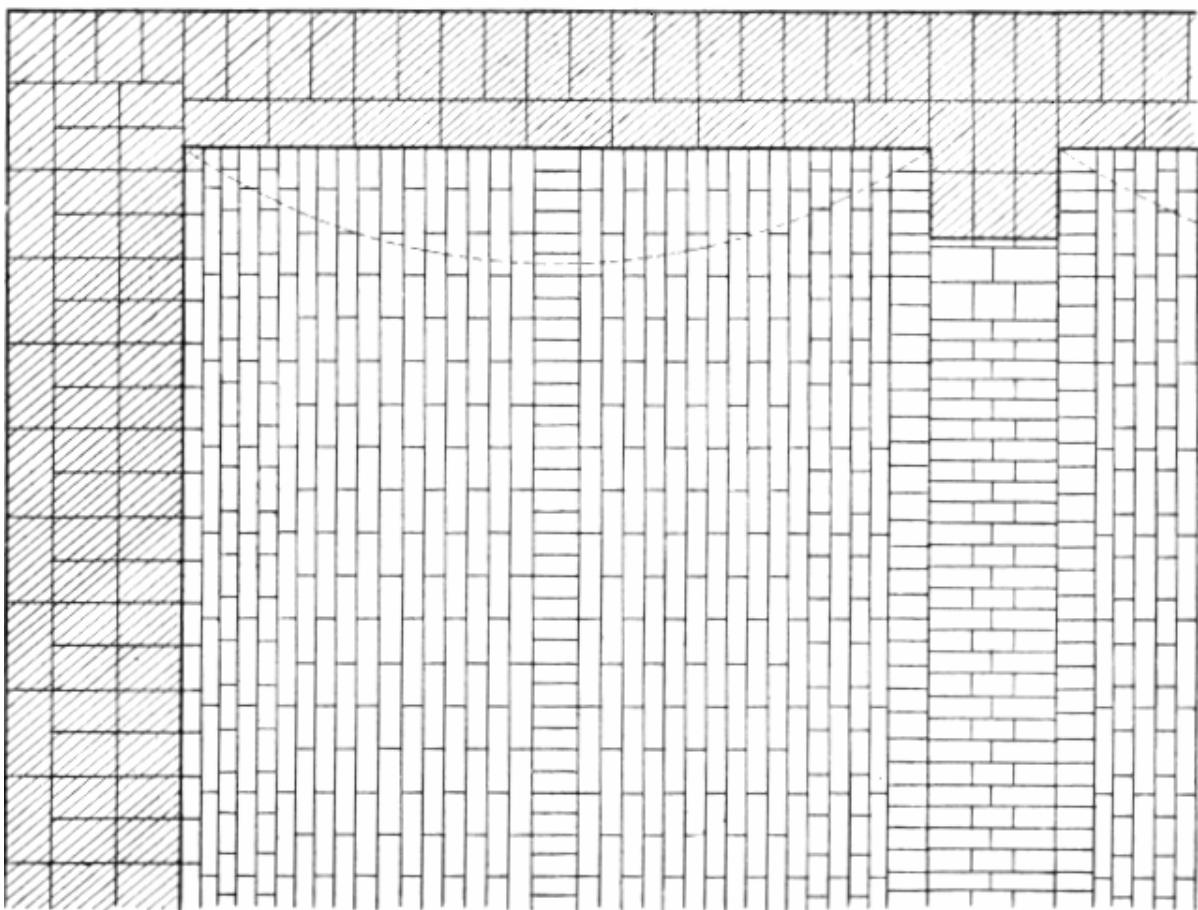
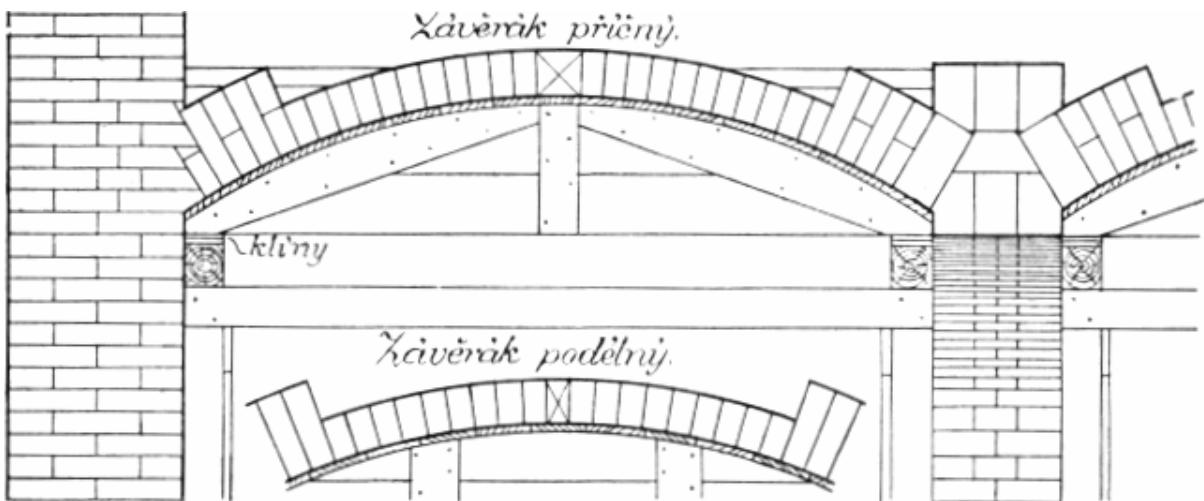

Obr. 64.

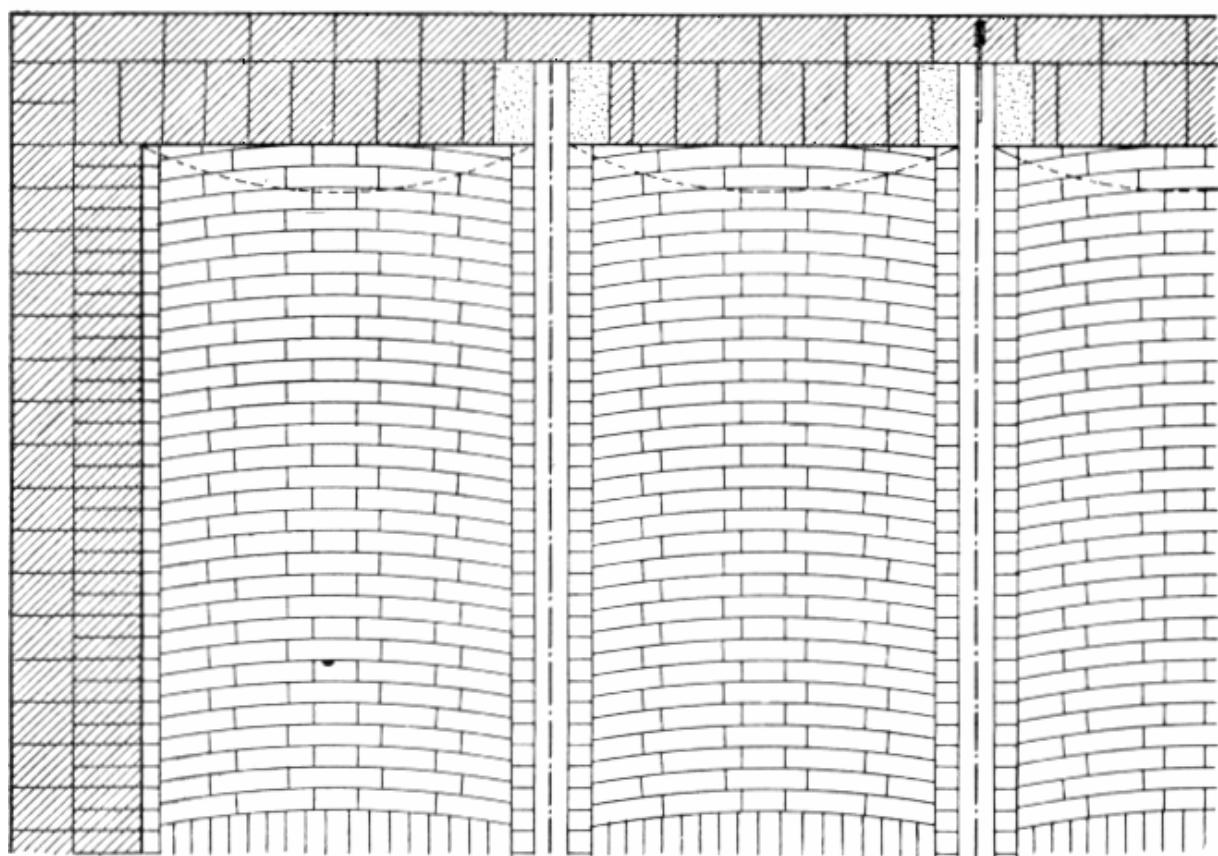
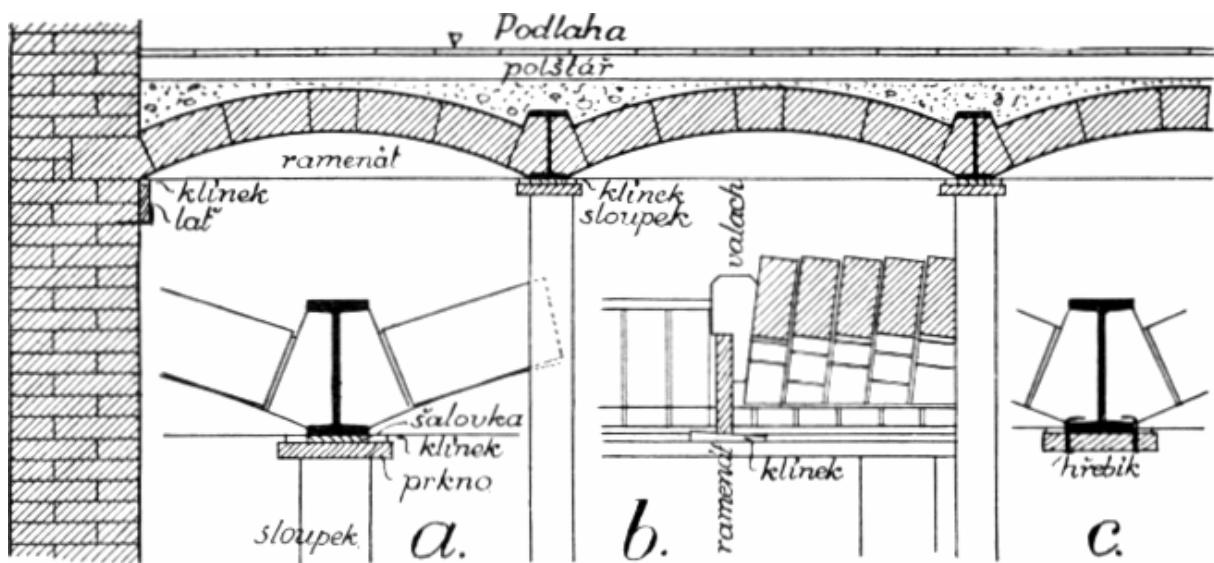
67). Ramenáty stavějí se na latě, které jsou pod patkami přibity do zdí. Klene-li se do travers, podsloupkují se pod traversy silnější prkna (detail 66a), anebo se prkna přichytí k přírubám travers zaohnutými hřebiky (det. 66c). Na obou koncích se ramenáty podkládají klínky, a aby se nekácely, zapírají se valachy (det. 66b). Klene se v mírných nakloněných obloucích (viz půdorys a det. 66b) a zakřivení se dosáhne nadehnáním prvních vrstev v patkách. Po vyklenutí jedné vrstvy uvolní se klínky, ramenát se posune, podklínuje, zajistí valachem a klene se vrstva druhá. Takto se pokračuje až k polovině klenbového pole a pak se začne klenouti od druhého konce. Uprostřed se oba klenbové díly utahuji cihlami, rovnoběžně s patkami kladenými. Je-li klenbových polí více, klenou se všechny současně; jinak jest nutno zajistiti traversy i pasy rozpěrami, aby nevybočily.

Posuvný vozík skládá se ze dvou ramenátů ošalovaných prkny 2 cm silnými a po stranách spojených svislými příčkami.

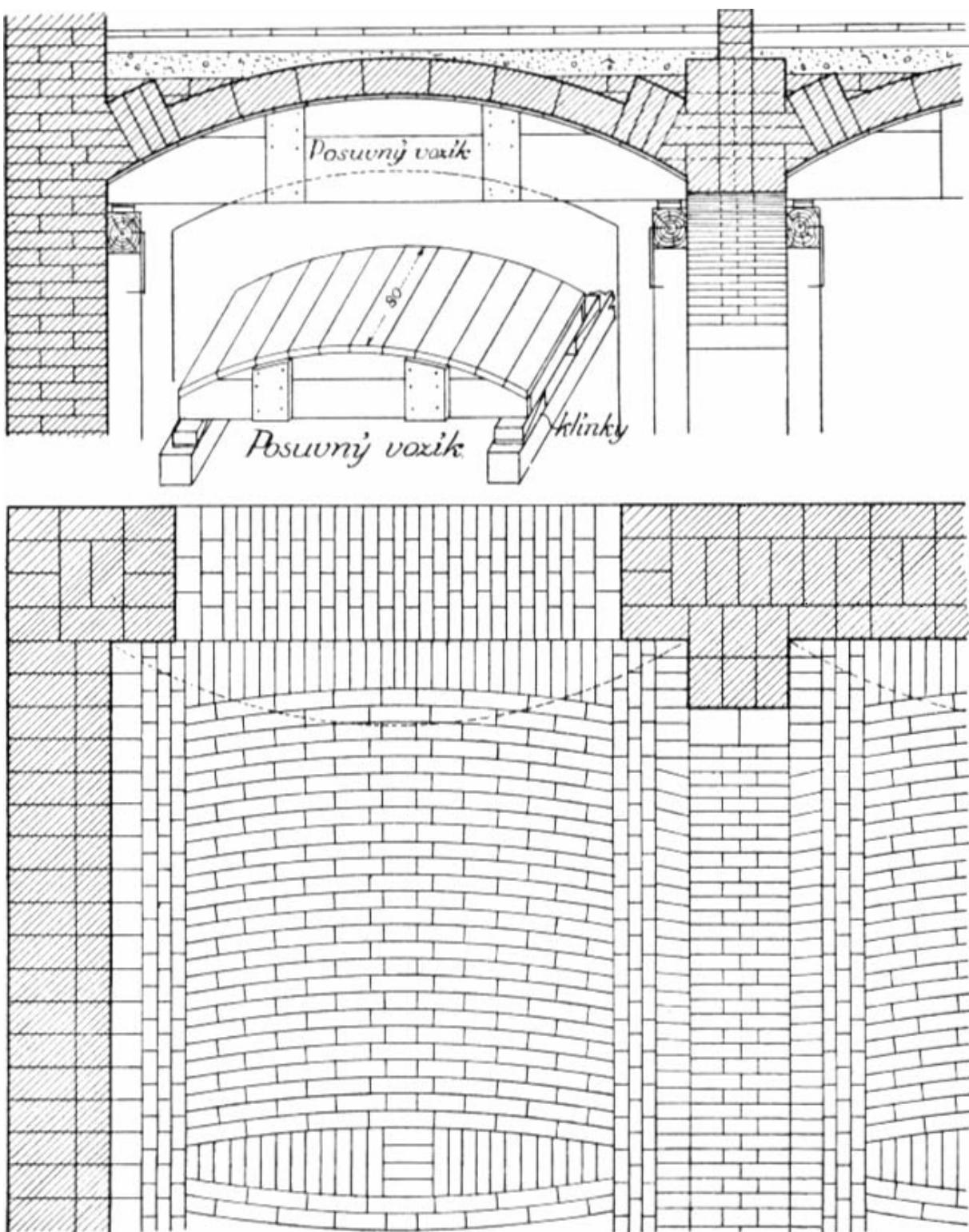
Vozík spočívá na podélných podsloupkovaných ližinách, těsně vedle zdí umístěných a podklínaje se na čtyřech místech dvojitými silnějšími klínky. Na vozíku možno vyklenouti 6—8 vrstev klenbových; také uzavírání klenby jest pohodlné. Klenbu v patkách zesilíme 3—4 rovnoběžnými vrstvami a pak ji kleneme v mírných obloucích kolmo k patkám. U kleneb většího rozpětí

Obr. 65.

Obr. 66.

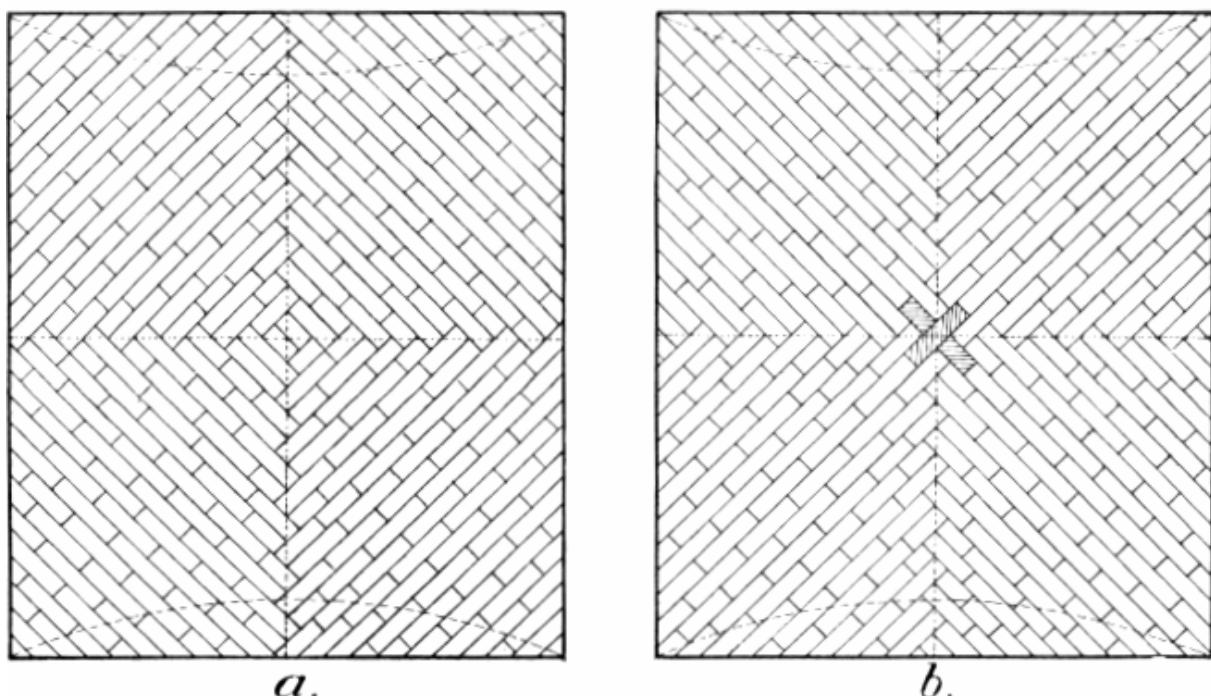

Obr. 67.

nadeženou se klenbové vrstvy v patkách tím, že se u zdi čelné vyklene část klenby rovnoběžně s patkami z cihel postupně kratších a kratších. U menších kleneb se v patkách přimaltují cihelné klíny a v závěrku se čelná zed' slabě ošpicuje.

Tloušťka kleneb bývá udána v plánu; do rozpětí 2'50 m jest veskrz 15 cm, na rozpětí přes tři metry klene se v patce na cihlu, dále pak na půl cihly.

c) **Při vyklenování z koutů** (také na rybinu zvaném) postaví se ramenaty na 60—80 cm od sebe a přes ně se klene ze všech čtyřech koutů najednou (obr. 68a). Jakmile se vrstvy na osách klenby sejdou, převazuji se rybinovitě, až se celá klenba uprostřed uzavře dvěma cihelnými klíny. Tento způsob vyžaduje kromě patek v podélných zdech, také úpravy záklenek

Obr. 68.

(anebo kapes) ve zdech čelných a pak správného přitínání cihel v patkách.

Velmi ploché valené klenby možno klenouti také na plnou skruž šikmo od závěrku k patkám, jak naznačeno v obr. 68b. Uprostřed klenby založí se z cihel kříž v úhlopříčném směru a prodlouží se až do patek. Ostatní vrstvy jsou s rameny kříže rovnoběžné a utahují se v patkách.